

MAGYARSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

ELŐFIZETESI ARAK:

Magyarországon: Egy óra.....	kor. 1.—	Vidékire: Egy óra.....	kor. 1.20
Negyedévre.....	3.—	Negyedévre.....	3.60
Félévre.....	6.—	Félévre.....	7.—
Egész évre.....	12.—	Egész évre.....	14.—

Egyes példány ára 4 fillér (2 kr.)

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

KORBULY JOZSEF.

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL:

Budapest, IX., Calvin-tér 8. szám alatt.
Hirdetések petit számításal, díjazás szerint.
Apróhirdetések ára: egy szó 2 fillér, vastagabb betűvel 4 fillér.**Hazafelé.**

Budapest, szeptember 10.

A vonatok sűrű egymásutánban roboznak ki Budapestről. Az utazó közönség most annál érdekesebb, mert igen tekintélyes számot tesz közöttük a volt képviselő, amennyiben jelenlegi képviselő ma nincs Magyarországon. A király tegnap bezárván az országgyűlést, hazabocsájtotta őket, szabad akaratajára hagyván hű magyar népének, hogyha akarja, a régi népképviselőket küldje újból a parlamentbe, ha nem akarja, válasszon helyettük újakat, akikben több bizalma legyen, hogy az ország, a nemzet érdekeit jobban lelkükön viselik.

A tegnapi királyi berekesztésnek különben a legjelentősebb mozzanata, hogy az uralkodó maga is hangoztatta a tiszta választások szükségességét, az összeférhetlenség kiküszöbölését s tetszését fejezte ki az ez irányban alkotott törvények felett. Nem tudjuk, hogy ezt a nyilatkozatot milyen lelkesedéssel vették tudomásul azok az inkompatibilis volt képviselő urak, akik talán kissé fölös számmal is jelentek meg ezen az ötévi parlamenti működést záró ünnepen. Ezekből a királyi szavakból talán megértették, hogy maga a felség sem látja, tudja helyesnek az olyan közgazdasági tevékenységet, mely közeli összeköttetésben van az állami javakkal való üzérkedéssel. A király szavaiból az a szellem sugárzik ki, hogy akik ilyen közgazdasági tevékenységet folytatnak, maradjanak meg annál és ne pályázzanak mandátumra,

képviselőre, mert az utóvégre is oly állapot, mely inkább ellenőrzésre, mint állandalom javaiból való osztzkodásra van berendezve.

Mindezek dacára azonban úgy tudjuk, úgy látjuk, hogy az összeférhetlenségekben leledző képviselő urak újból jelöltetik magukat s újból mandátumot akarnak szerezni. Akik ezelőt közülok visszavonulási szándékaikat jelentették is be, azok is lemondanak ezekről a szándékokról s most azt akarják dokumentáltatni, hogy a népakarat szentesíti a képviselőséggel összeférhetlen anyagi üzérkedéseket. Ennek pedig nem szabad megtörténnie, még azon szavak hatásánál fogva sem, melyek tegnap a király ajakáról, a koronát övező fény központjából elhangzottak. A nemzet pedig legyen résen.

Igen, a nemzet legyen résen, hogy ne üzérkek, hanem érdekeiknek igazi védelmezői kerüljenek be törvényhozásába. Ne a mandátum-vásárlók, hanem azok, akik lelkük idealizmusával hevülnek a nemzeti eszményekért. Mert végtelen sok itt a közcélokért való tenni való.

Hogy csak egyebet ne mondjunk, a Felvidék népének megmentésére irányzott akció — dacára Darányi Ignác földmivélségi miniszter nagy jóakarátának — még csak a kezdetnek kezdetén van. Azután mi történt a magyarság védbástyájának, a székelységnek megmentésére? Maga a székelység ugyan megmozdult, de nem elégséges még az a védő kar, amelyet most odanyujtanak neki. Pedig ezt a népet megmenteni hazafias, szent kötelesség. Nem

csak a múltban szerzett nagy érdemeiért, melyeket a honvédelem terén kifejtett, hanem azokért a feladatokért is, melyek ott az oláh tenger közepette a jövőben reá várnak. És a székelység is értse meg jól, hogy most, mikor beleszólhat a választás útján a nemzeti képviselőlet megalakításába, olyan képviselőket válasszon, akik nem csak szóval és ígérettel, hanem tettel is szolgálják érdekeit. Azokat az érdekeket, melyek a nemzeté is, a hazáé is, a magyar fajé is egyszersmind.

Az országgyűlés még alig zárult be s már is erős támadások jelennek meg azok ellen az irányzatok ellen, amelyek a földmivélségi közgazdasági érdekeit akarják fellendíteni. Az ellen az irányzat ellen, mely meg akarja menteni a földmivességet, a kisbirtokost a gabonauzsorások hadától, a magyar bortermelőket a borhamisítóktól.

Az ellen az irányzat ellen, mely útját akarja állni a román, az orosz buza beözönlésének, amelylyel a nagy merkantilizmus kezében lévő málmok a magyar buza jó hírnevét eddig is tönkre verték. Az ellen az irányzat ellen, amely olcsó hitelt akar szerezni, teremteni a földmivélséssel foglalkozó magyar társadalmi osztály és a kis iparosok részére. Az ellen az irányzat ellen amely azt akarja, hogy Magyarország ipari szükségleteit a magyar iparosok lássák el. Mindezek a tünetek arra intenek, hogy a közeledő általános választásoknál résen legyen a magyar, mint ezt a király ajkáról elhangzott szózat is hangsúlyozza.

Magyarországnak általános közgazdasági fellendülésre nagyon szüksége s kell, hogy

Árny és fény.

— A Magyarság tárcája. —

R. Torromé.

Szent Isten! Milyen jó kedvvel lépett ki a mátkapár a templomból, nyomukban a sógorság, komaság és az ismerősök zibongó tömegével. Valamennyien legtisztább, legjobb ruhájukba voltak öltözve, sőt olyik még újat is varratott ez ünnepélyes alkalomra. Az utca mentén pedig a szomszédok ünneplő zaja, de meg a kíváncsiság is az ajtókat és az ablakokat vonta s mosolygó arccal nézték a tömeget, menetét s élén a komolyan lépő ifju házaspárt.

A férj csakugyan ragyogott bársony zekéjében s alul bő fekete nadrágjában. De még jobban ragyogott fénymáza, nyesett orru cipője s az a sötétre festett nyulbőr kalap, melyet kezében tartott, s hogy a ragyogás teljes legyen, meg a vakító fehér ingére boruló vérvörös nyakkendőjét sem hagyjuk említetlenül. Az arca barnás-színű volt és kellemes, csinos.

Az ifju asszony pedig a maga tejfehér ábrázatával a város legtakarósabb leánya volt, a kinek a hangja edesebb a gitárénál, a termete formásabb a hegyekben szökdécselő gazelláénál. A menet egy kávéházhoz érkezett. Szomorú, elhagyatott helyiség volt különben, most újra né-

pesre, hangosra vált. Csak úgy regett bele a ház a sok kacagásba, a tréfa nyomában; edény csörömpölés, székhuzigálás, lötés, futkosás töltötte be a termet. A nép pedig odagyűlt a kávéház ajtajába, s bár irigy szemmel nézte a mulatókat, mégis együtt örült velük. Izletes csokoládéval, lágy fehér kenyérrel teltek meg az asztalok; az új férj jobbra is balra is osztogatta a szivarokat, melyekre aztán rágyujtva a férfiak s a nők egynémelyike is a termet egészen ködbe burkolta a füst, mely a szobátétől és az ablakokon verődött be. A csokoládé után a frissítők következtek, a frissítők után a pálinka, mely mellett az értelmetlen zivajt nótá váltotta fel, melybe olykor, olykor belelévő a pityókások kiabálása. Végül apró eszékekben feketekávéval szolgáltak fel, miközben már indulni készültek néhányan. Mikor pedig az egész társaság kihörpintette azt a rummal telt teketekét, az egész társaság felkerekedett s az utcán csoportosult kíváncsiak sordala között, lassan, vigadva vonult tovább. Kiérve a városból, a vendégség kétkerekű szines taligákra kapott fel. Az új házaspár, Manuela és Fernando ellenben kétfogatu kocsiiban ült, melynek lámpáján ott ékeskedett a 103-as szám. — A határszéli csapásokból — kiáltotta Fernando a kocsisnak. — De gyorsan ám! Lesz borra való! Hogy miképp folyt a mulatság odakinn, azt könnyű elképzelni; szóval, alkonytájban a társaság férfi részén már

nagyon meglátszott a bor elvadtító s elbűvítő hatása. Csak don Robustiano, egy szárazképi, mosolygó szemű, vörösszakallu ember maradt meg tiszta eszénél s értelmes beszédénél. De a borból az ő nyelvét is megoldotta s folyt belőle a szóradat minden képzeltető es képtelen dologról; kiváltkép a politikát nyaggatta, hatalmas frázisokat hangoztatva az általános szavazatjog mellett s a papi uralom ellen s a jövőendő emberiség ideáljairól a hallgatóság épülésére. Mint-hogy már Fernandónak zugott a feje e sok és toladó beszédbe, így szólt don Robustianohoz: — Ugyan kérem, hagyjon már békében. — Mi közöm hozzá, hogy don Jutanot, vagy pedig a híres don Menganot szeretné e ön megválasztatni! Vagy mit törődöm én vele, hogy felszállnak-e a járadék papírok, vagy se. Se a papokkal nem veszekszem.

Hát az se érdekli, hogy miképp írja be az adóhivatal a házat? — Nem bizony! Érdekelje azt, akin-k háza van. Nekem nincs egyebem ennél a csizmánál. — Mert a csizmáról van szó... kezdett bele a beszédes Robustiano az új politikai előadásba, melynek se hossza, se vége nem volt. Néhány óra múlva a társaság vissza taligázott a városba. Az új férj kinyitván a kocsi ajtaját s megrántván a kocsi kabátja ujját, így kiáltott: — Gyorsan, gyorsan. — El akarja tépni a mandlim ujját! Van pénzem, hogy megfizessem.



a jövő törvényhozás is erre fektesse feladatainak fősúlyát. Mert csak egy közgazdaságilag erős nemzet lehet politikailag is erős és független. A mohácsi nagy nemzeti katasztrófát is a nemzeti elszegényedése idézte elő, amelynek okozói voltak a Fortunátus Imrék. Vigyázzunk, nehogy ezek foglaljanak helyet a nemzet törvényhozásában.

Budapest, szeptember 10.

Választási mozgalmak. Újvidék város képviselője Rohonyi Gyula hó 15-én tartja meg beszámolóját.

A somlyó-ódsárhelyi kerület szabadelvű választói a mandátumot gróf Erdődy Sándornak ajánlották fel. A gróf azonban a jeleltséget nem fogadta el. A 48-as és függetlenségi párt pedig Rádi János fővárosi bankhivatalnokot jelölte.

Zenta város képviselője Kovács Pál, e hó 15-én tartja meg beszámolóját. A szabadelvűpárt nagy fogadtatásra készül.

A léthi kerület szabadelvűpártja az eddigi képviselőt Fischer Sándor drt jelölte ismét.

A pecki kerületben eddig Forster Géza áll ellenjelölt nélkül.

Sopronban a szabadelvűpárt Fabiny Teofilé lépteti fel. Ellene a radikális párt Kasics Pétert vagy Zombor Gézát lépteti fel.

A lövői kerületben Páder Rezső néppárti ellen Solymossy Ödön br. lép fel.

Szombathelyen a szabadelvűpárt jelöltje Éhen Gyula polgármester.

Aló-Lendván Mandel Pál nem reflektál a mandátumra. Maga helyett dr. Varga Gábor ajánlja.

Kis-Cellen dr. Maróthy László a szabadelvű párt jelöltje.

A németújvári kerület képviselője Rosenberg Gyula f. hó 15-én tartja meg beszámoló beszédét.

Komáromban az eddigi képviselő Tuba János mellé sorakozik a választópolgárság.

Nagy-Igmádon Thaly Ferenc függetlenségi ellenjelölt nélkül áll.

Udvardon Feszty Béla szabadelvűpártit előreláthatólag egyhangulag megválasztják.

Tatán Konkoly Thege Miklós szabadelvű ellen Kun Miklós Ugronista programmal lép föl.

A csallóközi kerületben az eddigi képviselő Zámory Béla nem lép fel többé. Erős pártja van ifj. Eggenhoffer Józsefnek, kit szabadelvű programmal jelöltek. A függetlenségi párt jelöltje Pogrányi József.

A oszvári kerületben a szabadelvű párt báró Szegedy Sándort léptette föl.

Aszód kerületben Chernel Gyulával szemben gróf Beócsényi Aladár áll.

A kaposvári kerületben Kapotsfy Jenő léptették föl függetlenségi programmal, a szabadelvűpárti Vörös Lászlóval szemben.

A szili kerületben Makfalvy Géza erősen áll, a szabadelvűpárt remél győzelemében.

Bácsmegeye új főispánja. Bácsmegeye főispáni székének betöltése élenken foglalkoztatja a megyei köröket. Mindig újabb és újabb jelöl-

tek kerülnek kombinációba. Mint legújabb Szabadkáról írják Karácsony Gyula alispán nevét emlegetik, ki állítólag rövid időn belül elnyeri a főispáni kinevezését. Utódjául Bezeredy István volt országgyűlési képviselőt emlegetik.

Külön-vélemény a Tolsztoj darabról.

Budapest, 1901. szept. 10.

Szombaton bemutatta a Nyári Színház Tolsztoj Leónak A sötétség hatalma című ötfelvonásos népdramáját, a híres, megcenzurázott, betiltott és világot bejárt művet, melyet mindenütt a szenzációt kereső, a szenzáció alapján álló színházak adtak elő. Már csak ez utóbbi körülményre való tekintettel se sajnálja a Vigszínház, még kevésbé a Nemzeti Színház, hogy — állítólag — előlük halászta el ezt a darabot a budai szinkör.

Az olyan színház, melynek művészi ambíciói vannak, amelynek hivatása a műlést fejleszteni, a szívet, lelket gyönyörködtetni, nemesíteni, az ugyan jó, ha minél messzebbre elkerüli az ilyen színművet, bármily zseniális és világhírű legyen is az.

Van okunk rá, hogy a Nyári Színházban sem láttuk szívesen ezt a darabot.

A darab meséjét csak büntetőjogi kifejezéssel lehet jellemezni: *bűnhalmazat*. Nikita, az állatias nyers szolgaleány elcsábította az árva Marinkát, de nem veszi el, mert most már viszonya van a gazdája feleségével. Péter gazdát ezért, meg a pénzéért az asszonyok méreggel eléltetik s Nikita elveheti a gyilkos asszonyt, Aniszját. Am erre is ráun s felesége mostoha leányát, az eszelős Akulinát csábítja el. A lányának gyermeke születik s hogy a falu meg ne tudja a szegényt, Nikita megfojtja s elássa a csecsemlő gyermeket. Ez a bűn aztán rázudítja a lelkiismeret furdalást, amelytől úgy szabadul meg, hogy az összes ocsmányságokat töredelmesen megvallja az Aniszja lakodalmára begyűlt s immár ittas falusi népnek.

E háborzongató mesének éppen a legborzalmasabb részletei történnek előttünk. Látjuk és halljuk, mint haldoklik a nyavalyás Péter, mint bujtja fel egy nőstény ördög, Nikita anyja, Aniszját a mérgezésre, Nikitát gyermekének megölésére; előttünk folyik a gyermekölés iszonyu procedurája, a féldrült Nikita kétségbeesése, lecsendesedése és vallomása.

Ezek az emberek tehát a bűn sötét hatalmában vergődnek, kiájukban nyögve, sóhajtozva és kétségbeesve járnak-kelnek. És vétkesnek, lehetőleg sokat, mert nincs az a bűn, melyet le ne lehetne vezekelni. Mert jön Akim, mindenik közt a legnyöszörgőbb — (olyannak kell vennünk ezt az alakot, amilyenek élénkbe állítják, mert hisz a közönség nem láthatja azt az apostoli fénykarikát Akim feje körül, mely azt a hívők szemében, olvasva, övezi) — jön Akim, a zsolozsmás öreg paraszt s miután nyilatkozott a valásról, törvényről, kamatról és palinkáról, kije-

lenti, hogy isten megbocsát Nikitának, mert levezekelte bűneit.

Ez hát a kijelentés, a tan Szép, nemes és régi. Miért kell ezzel a szép tanítással ilyen ocsmányi mese fertőjébe bele gázolni, hogy az ötödik felvonás végén kihuzván onnan, megmutathassuk a népnek: ime a tolsztoji keresztény igazság.

Mennyivel szebb és tisztább mesékben hirdette a gyönyörű igéket Tolsztoj Leó szintén nagynevű előde: az Ur Jézus Krisztus! Azonban nem drámai formában s tehát előadni nem lehet.

A brutális, bár zseniális, munkából nem is az igazságot adják nekünk a színpadon, hanem az izgalmat, a szenzációs realitásokat. Hiszen ha csak tanok, tendenciák és igazságok kellenének: a vezeklés útján való megigazulásnak, a krisztusi megbocsátásnak sokkal szebb, költőibb és felemelőbb példáit találhatnók a bibliában.

A modern proféták azonban nem mennek a templomba tanítani, mert tudják hogy ott nem lenne közönségük. Az agg orosz apostól is azért igyekszik a színpadról hirdetni tanításait, mert innen erősebben hangzik a szó.

De éppen abban ketelkedünk, hogy eredménye lehessen a tanításnak ilyen mese keretében, hogy ilyen mellékeszközök elvezetnek a célhoz s a nemes cél megenged illy durva eszközöket. Csak egy példát lássunk: miért kell az anyai szeretetnek azt az alakját állítani élénk, mely fia jóléteért mérget kever és unokáját az apával tapostatja el?

Azt mutogatni a népnek, s ezzel nevelni istenes erkölcsökre: ki hiszi el ezt? S ha az realizmus, akkor az ember rosszabb az állatoknál mert azoknak külön nőstényeik vannak.

Hány embert terít jó utra, hányat nemesít meg az ilyen darab előadása? S ha meg is térít csak egyet is, a művészet, az izlés és testünk minden érző része nevében engedjük át az ilyen ható eszközöket a büntető törvényeszk tárgyaló termeinek.

A függöny legördül s művészi élvezet helyett meg vagyunk gyötörve, kinezva, felemelő érzés helyett lesújtva s a nép megtévesztve, mert az óriási bűnökre az Isten bocsánatot hirdet, de a poroszlók elhurcolják a gazembert.

Ki szállhat perbe Tolsztoj zseniálisával? Am követői, sőt rajongói közé be nem állunk s meg kell ismernünk a hittérítőknél is, hogy e darab előadásával egy hívet se lehet szerezni a tolsztojizmusnak. Miért nem válogattak — ha szándékuk igaz és egyenes — a nagy férfiu egyéb munkáiból?

Mert a zsenialitás öntudatlan virágai ebben a munkában is el vannak hintve, de ki érzi a virág illatát a dögleletes hullá mellett, ki látja meg a virág színét, szépségét a ráncosodó sötétben?

Aztán olyan sok szép virág nyílik szerte e hazában, kedves, üde, szemet és lelket gyönyörködtető jószág, miért maszkálunk el mégis mindig idegen fertőkre maszlagért, nadragulyáért, egészségtelen sárga növényekért? Hogy vele a mi magyar népünket elbolondítsuk?

II.

Az asszonynak is élt az apja, anyja, a férjnek is. Fernandónak két leánytestvére is volt, Manuelának egy huga, aki az egész falu után bolondult. Fernandó szűk lakása kórházzá, lelenc-házzá s bolondok házává lett nemsokára. Ott dörmögött a bomlott eszű, vén após, ott nyafogott egész nap a napamasszony későszülött beteges gyermeke, ott sóhajtozott 3 kikapós leány, kik közül az egyiket gyermekkel is megáldotta az ég s itt adott életet Manuela iszonyu kínok közt egy kis fiucsának, akinek visító hangja tul kiabálta valamennyiüket. Asztalosmester volt Fernandó, be abban az esztendőben nem esett eső s a folyóvizek, melyeken a fát szállítják, kiszáradtak: s e mellett nagyban divott Franciaországból bozotni a butorokat, oly annyira, hogy számos asztalos műhely munka nélkül maradt.

Fernandónak is alig akadt munkája. Csinált egy éjjeli szekrényt a vasuti pénztárosnak, javított egy széket egy uzsorásnak, készített egy asztalt a városi írnoknak s végzett még egy és más

apróbb dolgot De mindez naponta alig jövedelmezett többet 5—6 durónál. Ebből fizette ki a lakást s még anyai sem maradt, hogy a gyermekeknek cipőt vehessen. Hamar zálogházba vándorolt a barsony fekete, meg az alul bő fekete nadrág, a menyasszony gyöngyös mantillája s két fej alá való himes párnája. A dunatoll felét is el kelle, adni, mikor koporsót vettek a két kicsi gyermeknek, kiket egy napon ölt meg valami ragadós betegség. Az a kis nyomoruságos piszkos lakás kész pokol volt. A boldogtalan Fernandó elsoványodott, s elgyengült; ha lett volna munkája, sem tudott volna dolgozni; hozzá mily kétségbeeséssel kelle látnia, mint pusztul el nyomoruságban édes anyja. A betegasszony fia és a férj valahogy megbékéltek a sok bubajjal, a többiek azonban egyre siránkoztak, egyre jajgattak. Egy éjjel felemelkedett a beteg négy rozoga székre vetett ágyán és ezt dadogta:

— Kórházba! Kórházba vigyetek!

Fernandó megijedt a kívánságra. A fejében ezer meg ezer más gond, szükség fött.

Vigyetek kórházba! nyögé ujjra a beteg.

Fernandó halavány arcán könnyek csurogtak alá... Bele kellett egyeznie, nem mert az anyja kívánta, de mert a nyomor parancsolta. Kért valakitől egy pesetát kölcsön s kocsit fogadott; ép a százhármas számot. Betakarták a fájdalommal kiálló öregasszonyt ócska rongyokba, s nemsokára ott ült a kocsiban a haldokló anya és a sápadt fia. S a kocsis hajtott a kórház felé. A fiu meg-meg rántotta a kocsis karját a kéré hangon szólt:

— Lassabban, lassabban.

Hisz akkor sohse érünk oda! — kiált hátra a kocsis.

— Az Isten szerelmére, hiszen beteg édesanyámat visszük.

III.

A kórházban felvételi engedélyt kértek, melyet a városi tanács szokott kiadni. Persze Fernandónak nem volt ily engedélye. E nélkül nem akarták befogadni a beteg asszonyt. Fernandó kért, könyörgött, térdre borult, sirt, az anyja pedig didergett, reszketett.

Hozzon legalább a polgármestertől egy írást — mondották végre.

BUTOROK

egy készpénzért, mint részlecsézésre leggyorsabban

legelőnyösebb kivitelig legutányosabban

EHRENTREU és FUCHS TESTVÉREK-nél

Budapest, VI., Teréz-körút 8. sz.
(Andrássy-ut közelében.)
Képes árjegyzék ingyen.

Erre kínai nők, arra néger nők, kicsik, pajkosak és időtlének táncolnak és keringnek, itt párizsi hölgyek tördelik a házasságot, ott olasz nobilisk szorongatják a gyilkos tört, — s amottan leghátul szégyenkeznek a magyar élet, a magyar darab, szenzáció nélkül, tehát szegényesen.

Szenzáció nélkül darabot, előadást megcsinálni nem érdemes: ez az elv nyelte el a józan magyarságot a színpadi sülyesztőn keresztül. A népszínműveket olyan szegényesen, — éppen titokban mutogatják, hogy egészen elszoktatták tőle a közönséget. Szinte tervszerűen, apránként, de biztosan szedik befele a nemzeti lobogót a színpadról s dugdoszák ki helyette a nemzetközi tarkaságokat.

Most még csak az kell, hogy a nemzetközi kavardásban berontsanak a részeg muzsikusok, a zsolozsmás orosz parasztlak és férjgyilkosok, — a menyecskék s az angol, francia, olasz és kínai urakkal és dámmakkal együtt járják a díszes kánkánt a magyaros színpadi irányzat árnyék alakja körül, mely így semmivé lesz, mielőtt valamivé lett volna.

Nézzünk szét és udvözöljük örömmel a magyaros színpadi törekvéseket, magunkra, véreinkre vigyázzunk, nehogy elveszítsük még mielőtt megtaláltuk volna magunkat.

Ne legyünk hipokriták, tisztelt igazgató urak, valljunk színt és valljuk be, ha valamikor egy kis szenzációra van szükség, de ne rontsuk és áltassuk a magyar közönség művészeti ízlését a magasabb művészet nevében.

A bűnbövekként és sötétségben nyöszörgő muzsika parasztlak mutogásának a maguk fajtájának, mi csak hadd lássuk a magyar nép életének poetikus és tiszta képét, melyet a magyar költő, Gárdonyi Géza most villantott elő fényes ekevasán, mikor új barázdát hasított a termőföldből, friss barázdát, amelyik mellé lehet szántani a többi s amelyikbe érdemes szórni a tiszta magyar buzát.

Makó igazgató urnak semmiképen se ajánljuk, hogy ezzel a Tolsztoj-darabbal a józan magyar vidékeken előálljon. A budai aréna felsőbb régiói borzadva tomboltak s a kritikus pontokon nevettek is, de az értelmes és egészséges magyar gyomra nem veszi be ezt a nyers darabot csak azért, mert a moszkvai Kis Színház, a Freie Bühne, a Theatre Libre óriási sikerrel hozta színre és Zaccani csodálatosan tudott hőrgöni a gyermekölési jelenetben.

(Sb.)

KÜLFÖLD.

Külpolitikai széljegyzetek.

Budapest, szeptember 10.

A cár franciaországi útjának nyugalmát erősen megzavarta az amerikai államfő ellen intézett merénylet. Mert ha a szabad ország szabadon választott elnökét meggyilkolják, ugyan mi tudna biztosítékot nyújtani arra, hogy a cár nem fog a legrövidebb idő alatt az örökkévalóság felé utazni.

— De addig az anyámból, az én édesanyámból mi lesz? Meghal addig így — felelé Fernando zokogva. Végre hosszas könyörgés után, tekintettel a beteg állapotára, befogadták. Fernando pedig egész éjjelen át, céltalanul, félőrülten kóborolt az utcákon. Pirkadott már, mikor elgyötörve s kiizzadva haza tért. Lakást változtatott a nyomoru család, mert sokallották a házbért. Nyomorult viskóban telepedtek meg a város szélén. Egy szoba volt az egész házban s ez az egy szoba sem volt szélesebb három méternél, se magasabb harmadfél röfnél. A falba csak egy ablak volt vágva, ennek a táblái is ki voltak törve, s helyükbe rozsdás bádógot raktak. A város végén egy egész utca ilyen kis viskóból állott: a lakók csupa földhöz ragadt szegény munkások. A Fernandoékhez legközelebb esőben egy szanta kömives lakott. Carasconak hívták. Ez volt még a leggazdagabb ember a környéken, mert naponként megkereste az ő harmadfél pesetáját. Egy téli éjjel fagyott is. Manuela dideregve szorította magához két fiát, hogy melegedjenek, egymáshoz simulván, a család többi tagjai pedig dermedten feküdtek a

Meg is tettek erre nézve minden intézkedést a francia hatóságok. Még talán a madarak is csak elvéve láthatják a cárt lőtávolságból. S olasz rendőrök mennek Olaszországból, hogy figyelni tudjanak az olasz anarchistákra.

S a cár-fogadó napok fényébe belevegyül a kellemetlen és szorongó érzés — a félelem.

Október végén — egyik olasz lap szerint — ismét nagy politikai találkozás lesz. A hármasszövetség sokat vitatott ügyét hozzák a rendes kerékvágása nemzeti ország, Ausztria-Magyarország államférfiai. Velencében lesz — e hírszerint — a találkozás. Legalább lesz megint alkalma egész Európa sajtójának megindítani afelett a vitaközvetítést, hogy a hármasszövetség felbomlik-e, vagy pedig megszilárdul. Lehet ugyan, hogy az olasz lap híre egészen olyan, mint a hármasszövetségről szállongó legutóbbi azaz légből kapott.

A római horvát kollegium ügye fordulatokban bővelkedik. Az osztrák-magyar külügyminisztérium írásbeli jegyzéket küldött az olasz külügyminisztériumnak. Erre Prinetti külügyminiszter válaszolt s válaszában hangsúlyozta, hogy a dalmátok a bíróságnál tettek panaszt s így a bíróságnak kell a kérdésben döntenie. Mert az olasz nép körében rossz vért szűlné, ha ilyen dolgot kivonnának a bíróság hatásköréből.

A horvátok pedig Zárában gyülekeznek, tüntetnek, dühöngenek, a rajtuk eset sérelem miatt. S mindent el akarnak követni, hogy méltó elégtételt nyerjenek. Növeli elkeseredésüket az, hogy a spalatói olaszok néhány horvát zárándokot megverték, horvát érzelmű tüntetések miatt.

TÁVIRATOK.

Uralkodók találkozása.

Berlin, szept. 10. Vilmos császár a cárral valószínűleg nem Danzigban, hanem a nyílt tengeren fog találkozni.

A délafrikai harctér.

London, szept. 10. Az egyik angol lap harctéri tudósítója egy Pretóriában feladott táviratban az angolok helyzetét kedvezőnek mondja. E távirat szerint Botha hajlandó lenne magát megadni.

Csun herceg utja.

Róma, szept. 10. Csun herceg Viktor Emanuel királyt hazafelé utaztában meg fogja látogatni.

A király Bécsben.

Bécs, szept. 10. Ő felsége tegnap este a 7 óra 15 perci vonattal ideérkezett és a pályaudvarról egyenesen a Hofburgba hajtattott.

földön. Reggel Manuela nem tudott talpraállani, a hideg rázta és köhögött. Fernando megfogta s melengette az asszony kezét s csókba borította azt a homlokot, amely a labzban iszonyu álmodat és képzelgéseket fogant. — Biztosan tudóvész! — mondogatta Fernando öreg édes apja — belehaltak már... Ez utolsó szavaknál észrevette, hogy bolondot beszél s elhallgatott. Fernandót maga is láz fogta el. Nem a testét, hanem a lelkét. Kifutott az utcára, hogy felfrissítse beteg tüdejét s meneküljön azoktól a szörnyű gondolatoktól, melyek a beteg láttára ébredtek agyában.

IV.

Alig haladt husz-harminc lépést, midőn észrevette, hogy az utca közepén emberek csoportosulnak s heves kézmozdulatokkal kiáltoznak. Az is feltűnt neki, hogy bár ünnep sincs, az üzletek mind árva, pedig jó késő lehetett már a reggeli órákban. Kíváncsiságtól ösztönözve ő is a zajongók közé állott, kiknek fenyegetései, haragja s bosszúvágya tüstént megkaptak hasonló érzelmekkel telt lelkét. Még többen gyülekeztek, a zajongók tömege egyre nőtt. Ott volt közöttük

VIDÉK.

— **Község pótdadó nélkül.** Bács-Petrovovszellő község képviselő testülete az 1902. évi költségvetési előirányzatot már megállapította és annak eredménye szerint a bevétel 243,825 koronában, a kiadás 159,467 koronában a felesleg 84,458 koronában állapított meg. Bács-Petrovovszellő községében e szerint nincsen községi pótdadó.

— **Ujvidék város költségvetése.** Ujvidék város a tegnapielőtt tartott közgyűlésén megállapította a jövő évi költségvetést. E szerint az összes kiadások 751,956 korona 97 fillér, a bevételek 564,774 korona 91 fillér, s így a hiány 187,182 korona 06 fillér, amit 52 százalékos pótdadóval fognak fedezni.

— **Moór község gyámalapja.** Moór község a napokban képviselőtestületi ülést tartott, melyen napirenden volt a gyámépítész 1900-iki mérlegének bemutatása. E szerint a gyámoltak és gondnokoltak követelése 294945 kor. 24 fillér, a gyámépítész fedezete 377086 kor. 07 fillér, a tartalék pedig 82140 kor. 83 fillér.

FŐVÁROS.

— **Árlejtés rendőri segédlettel.** Ritka eset fordult elő ma délelőtt Bárczy István székesfővárosi tanácsosnál: az, hogy a máskülönbekék árlejtőzök. a csöndes vállalkozók lázadásban törtek ki. A dolog úgy történt, hogy — mivel sem a központi városháza tanácssterme; sem a félemeleten levő kisterem nem állott rendelkezésre, — Bárczy István tanácsos a saját ügyosztályában tartotta meg az árlejtést s mivel a vállalkozó urak az ajánlatok zárt borítékainak a fölbontása után sem akartak a teremből kimenni, a tanácsos őket erre erélyes hangon szólította föl. Ez sem használt, sőt a vállalkozók nagy tömege zajongani kezdett s ilyenféle fölkiáltások voltak hallhatók: „Ez már mégis csak csunyaság! Mit parancsolgat nekünk egy tanácsos? Minket Bánffy is szívesen fogadott!” stb. Bárczy tanácsos egy ideig csak tűrte a rakoncátlankodást, hanem egyszerre megnyomta a villamos csengőt és sugott valamit a berohanó hivataloszolganak. Alig telt el öt perc és két fegyveres rendőr jelent meg a küszöbön... Erre rögtön óriási pánik ütött ki a vállalkozók között s nagy gyorsan kirohantak. Az árlejtés ezután a rendes keretek között ment végbe: a főváros vagyoni előnyére és a vállalkozóknak sem kárára.

— **Uj építkezések.** A magánépítési bizottság legújában a következő építő-engedélyek kiadását jaavasolta: Dréher Antalnak, X. ker. Ó-hegy-dűlő 8443. hrsz. egy emeletes gyári épületre, — Allaga Gézának, I. ker. Karthausi-ut 9394. hrsz. egyemeletes toldalék épületre, — Kulka A. Adolfnak, I. ker. Városmajor-utca 1559. hrsz. földszintes házra, — Horn Jakabnak, VII. ker. Mexikói-ut 2521. hrsz. földszintes épületre, — Hiesz Vencelnek, I. ker. Németszőly 12766. hrsz. földszintes épületre.

Juan Carasco, a kömives, a zsákhordó, az elcsapott fiúnc s még sok kétségbeesőt éhségtől üldözött ember.

Halavány vagy Fernando — talán félsz.

— Nem, hanem éhes vagyok. Gyere velem, mondá Juan Carasco, rugjuk be a pék boltjának az ajtaját!

S nemsokára Fernando néhány cipóval az oldalán, tele pálínkás butykossal és egy füstölt disznólábbal berohant házába. Manuela holtan hevert a földön egy párnán.

Két öreg férfi, két öreg asszony és 3 gyerek nekiestek az eledelnek s falták mohón. Fernando hozzá sem nyult a magáhozza ételhez, bomlotan jártatta körül szeméit, mintha nem is látna, csak forogna a szemgolyója. A mohón falatozók csámcsogása és veszekedése felriasztotta. Már járta kézzel-kézre, szájról-szájra a pálínkás butykos. Kikapta az egyik asszony kezéből s nagyot hörpintett.

A vére pezsegni kezdett. Ő is leült a földre s a többiek kezéből kiragadván a maradék kenyeret s húst, hamarjában mindent befalt. S a többiek ráfordultak meg is ütötték, mert kivette

BUTOR

jobb és olcsóbb mint bárhol ép úgy készpénzért mint részletfizetésre kapható:

Gonda S. butorraktárában

A 21 ezen lapra hivatkozik. 50% arányú kedvezményben részesül.

BUDAPEST,

csakis VII. kerület, István-tér 7. sz. alatt.

Képes Butoraium 50 fill. postabélyeg beküldése mellett kapható

Erzsébet királyné emléke.

Budapest, szeptember 10.

Az ország összes harangja megkondult ma reggel. Hirdette, hogy ez a nap a magyarok szomorú emléknapja. Véres tragédia keserű emléke!

Kegyeletes módon ülte meg ma a főváros közönsége Erzsébet királyné halálának harmadik évfordulóját. A középületekre kitűzték a fekete lobogót és a templomokban gyászmisét tartottak.

A hivatalos gyászistentisztelet délelőtt 10 órakor volt a budavári koronázó Mátyás-templomban, amelyet erre az alkalomra gyáspompával díszítettek föl. A főhajó közepén állott a királyi ravatal tiz sor gyertya és kandeláber közt. A ravatalon ott feküdtek Erzsébet királyné koronái, továbbá a spanyol udvari etikett által előírt fehér keztyű és nyitott fekete legyező, valamint a csillag-keresztrend és nagyszalagja. A ravatalon és a templomnak feketével bevont oldalain csüngöttek a királyné színes cimerei, aláttük e felírással:

Erzsébet királyné, született 1837. december 24-én, meghalt 1898. szeptember 10-én.

A ravatal körül a tudományegyetem diszruhás pedellusai alkottak diszörséget, míg a főhajó hosszában alabárdos koronaőrök állottak sorfalat. A templom előtt Szirmay kapitány és Beniczky felügye ő vezetésével nagyszámu rendőr ügyelt a rendre.

A feketével bevont padosorokban foglalt helyet Fejérvári Géza báró, Wlassics Gyula, Hegedüs Sándor, Darányi Ignác és Plósz Sándor miniszterek, Apponyi Lajos gróf magyarországi udvarnag, Császka György kalocsai érsek, Gromon Dezső, Tarkovich József államtitkár, Latkóczy Imre, a közigazgatási bíróság alelnöke, Szalay Imre min. tanácsos, a nemzeti múzeum igazgatója, Sélley Sándor és Schyttra István min. tanácsosok, Rudnay Béla főkapitány, Márkus József főpolgármester, Almády Géza tanácsnok, Vécsey Tamás az egyetem, Illosvay Lajos a műegyetem, Hutiray Ferenc az állatorvosi főiskola rektorai, Bellow-Schlattau német, Margaritescu román, Luffi bég török, Bariatarovich szerb és Tiller Samu san marínói főkonzulok, Forinyák volt honvédségi adlátus, Jablanczy, Gaudernach és Bihar altábornagok, továbbá a helyörség fő-tisztjei és nagyszámu hölgyközönség, köztük Hegedüs Sándorné, Forinyák Gyulané, Rudnay Józsefné, Csiky Kálmánné és Emich Gusztávné.

Pont tiz órakor kezdődött a gyászistentisztelet, melyen Vaszary Kolos biboros hercegprimás pontifikált dr. Kohl Medárd püspök, Krizsan Mihály pápai kamarás, papnöveldei igazgató, dr. Nemes Antal budavári apátplébános. Puri Iván tanulmányi felügyelő, Andor és Berger udvari papok segédletével. Istentisztelet alatt a templom ének és zenekar Vavrincek rekviemét adta elő a szerző vezénylete mellett. Mire után Vaszary hercegprimás a ravatalhoz ment, a liberát intonálta és beszélt a koporsót. Délre jart, mire a kegyeletes résztvevő közönség széjjel-oszlott.

A királyi palota Szent István kápolnájában

kezükből a mar szájukba vett falatot. S verekedés támadt ott, földönültükben a halott mellett. A kevés alkohol lecsillapította az éhség ébresztette szenvedélyeket s az akaratot a testtel együtt elgyengítette. Egyszerre csak férfiak, nők siránkozásba törtek ki s a halottra borulva, nyögtek, jajgattak, kezeiket égnek emelvén. Jedig a halál nem volt e nyomorban rendkívüli, az évszázad volt szokatlan. Fernandot hirtelen borzadás futotta át, a fejéhez kapott és kifutott az utcára. Don Robustianoba ütközött, ahogy kilépett a kapun. No látja — szólt Robustian — ugye már maga is kitamad a magasztos ideálok mellett, maga is törődik a politikával, a szegény munkás ügyével! Véret is tudja ontani a hazáért, az igazságért, a kenyérért! A papok vagyonára is sóvárog már, mi? Még a mandátumot is szeretné a magához szeretné a magához szító emberre bízni, he! Csakhogy nincs szavazat joga, semmi sincs. Fernandó meglepetve hallgatta a beszédet. Izgatottsága és dult lelki állapota dacára gondolkodni kezdett. Többen közeledtek.

Tudtam én, folytatá don Robustianó — hogy maga a mi emberünk, hogy majd beáll don Silverio Pernaza csapatába, aki a nép igazságos ügyének kel védelmébe. Eljen don Silverio Pernaza! Eljen! — kiáltotta az oda gyülemlött tömeg.

délelőtt 9 órakor ünnepléses gyászmisét tartottak, amelyen az udvarnagyi hivatal és a királyi palota tisztikara teljes számban volt jelen. A gyászmisét Kánter Károly apát plébános mondta.

A Ranolder-intézet kápolnájában reggel 8 órakor tartották meg Erzsébet királyné emlékére a gyászistentiszteletet a tantestület tagjainak és növendékeinek jelenlétében. A gyászistentiszteletet Krizsan Mihály pápai kamarás, az intézet igazgatója tartotta.

A szomorú évforduló napját a vidéken is kegyelettel megüzték mindenütt. Távirati értesítéseink ezek:

Kolozsvárott nagy gyászünneplést rendeztek ma délelőtt Erzsébet királyné kolozsvári szobrának talapzatát sötét gyászleppel vonták be, s a szobor körül fekete fátyalal beburkolt lámpákat gyújtottak.

Kaposvárott délelőtt gyászmise volt, melyen a testületek s az egyesületek testületileg részt vettek.

Nagykikindán, és Petrozsényben szintén gyászünneplést rendeztek az iskolák részvételével.

NAPIHIREK.

Budapest, szeptember 10.

— **(Királyi elismerés)** Veszprémből jelentik: Fenyvessy Ferenc főispán plakáton tudatta Veszprém vármegye közönségével, hogy a király legfelsőbb megaláztatását és elismerését fejezte ki Veszprém vármegye közigazgatásán és közbiztoságán, valamint a lakosság példás magaviseletén.

— **(A miniszterelnök utja.)** Széll Kálmán miniszterelnök holnap Bécsből Noshovce-re utazik, hogy a királyt, aki a Duna és Dráva között tartandó hadgyakorlatokra e hónap 12-én érkezik oda, üdvözölje. Noshovce-rol a miniszterelnök Budapestre tér vissza, hogy azután e hó 18-án Pécsre utazzék és ott fogadja a királyt.

— **(A miniszter köszönete)** Báró Fejérvári honvédelmi minisztert, amikor ötven éves jubileumát ünnepelte, a magyar vöröskereszt egyesület nevében Csekonics Endre gróf, királyi főosztályokmester üdvözölte. A honvédelmi miniszter az üdvözlő iratra a grófhöz levelet intézett, amelyben megköszöni az egyesület figyelmét.

— **(Fülöp góthai herceg.)** Fülöp szász Koburg góthai herceg, mint Rozsnyóról táviratozzák, ma odaérkezett. Onnan Pohorellára utazik s pár napig ott tartózkodás után a klatnai vadászkastélyába fog vonulni, hol pár hétig szarvasbikára vadászik.

— **(Audiencia változás.)** Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter egyéb hivatalos elfoglaltsága miatt e heti audienciáját szombaton délután négy órakor tartja meg.

— **(Szilágyi hagyatéka.)** Már befejezték Szilágyi Dezső hagyatékának hivatalos leltározását. Minden gazdagsága azok a képek, szobrok és könyvek voltak, amiket műizléseivel vásárolgatóit össze, hogy szebbé, derültebbé tegye lakását. A hivatalos becslés szerint mind e műtárgyak összes értéke százezer korona.

V.

A puszkák ropogtak, véres volt a küzdelem. Fernandó Juan C. raskoval s más 10-zel a Varon-utcai 15. számú házat üritette ki. Lakott abban a házban két uriaszony is, akik térdre borultak a támadók előtt s könyörögtek, hogy vigyék őket valami biztos helyre. Fernandó engedett s a harc színterén átvezette a két asszonyt a határszéli csapszék felé. Verben fetregő sebesültek közt haladtak el. Iszonyu látvány! sóhajta az egyik asszony, vértócsába lépve. Fernandó nem felelt. De mikor oda értek a háza elé, hirtelen berugta a kapu ajtaját s két kézzel mutatva befelé a halott asszonyra s a jajgató családra kiáltá: Iszonyu? Nézd ez még iszonyubb!

S betántorodott a szobába, eszméletlenül dől a halott mellé.

A két asszony maga futott tovább.

Alkonytájra megszűnt a csatazaj s a puskaropogás. A lázongókat leverték.

Fernandó feltápáskodott, arca, keze véres volt, úgy vágta volt magát estében a földhöz. Azon véresen kilépett az utcára, mely kihalt, véres volt.

Az ajtó előtt két zsoldár haladt el éppen és elfogta a véres kezű, véres arcú Fernandót.

— **(Mac Kinley.)** Az amerikai államfő állapota, mint Buffalóból jelentik a legutóbbi kiadott orvosi jelentés szerint, javulást mutat. Most már biznak az orvosai, hogy fel fog gyógyulni. Bár a második golyót nem tudták testéből eltávolítani, ami esetleg még komplikációkat idézhet elő. A merénylőt földalatti cellába zárták el, szigorúan őrzik, nehogy a feldühödött nép meglincselje, vagy pedig anarchista társai kiszabadítsák. A gonosztevő tagadja, hogy büntérsai lennének, de a rendőrség mindinkább megbizonyosodik, hogy összeesküvéssel van dolga. Különben az anarchisták ellen erős áramlat indult meg s mindennél is az a jelszó hallatszik, hogy: Pusztítsuk ki az anarchistákat! Vannak olyan vérmes kedélyek, akik azt követelik, hogy rögtönítelő bíróságot kell felállítani, s minden olyan embert, kiről két szavahihető ember esküvel állítja, hogy anarchista, főbe kell lőni. Maga a kormány is erélyes intézkedéseket akar tenni. A merénylet alkalmából részvétét fejezte ki Ferenc József király is. Küldtek még részvétáviratot az angol, portugál, és olasz királyok, a spanyol régenskirálynő és a szultán. Kifejezték még részvétüket az összes európai kormányok is.

— **(A székelység ügye.)** A következő nyilatkozatot kaptuk: Tekintetes szerkesztőség! Ezen lapnak f. hó 4-ki számában fenti cím alatt „Közbírtokos” aláírással megjelent cikke vonatkozólag, — miután abban nevem is említve van, — kijelentem, hogy a Csik-Szeredai lapokban névtelenül megjelent hasontartalmú cikkekre és így a „Közbírtokos” aláírással megjelent cikkekre is, behatárolt reflektálni feleslegesnek tartom, mert névtelen cikkeivel tisztességes ember polemikába nem bocsátkozik és mert értesülesem szerint a névtelen cikkek busás díjazást írnak cikkeiket. Annnyit azonban b. lapja iránti tekintetből kijelentek, hogy a hivatott cikkekben foglalt személyes támadások alaptalan ráfogásokon alapulnak. Brassó 901. Szeptember 7-én. Tisztelettel dr. Weiss Ignác brassói ügyvéd.

Tért engedünk lapunkban ennek a „helyreigazító” közleménynek, de a magunk részéről megjegyezzük, hogy ezt a közleményt a lapunk hasábjain megjelent konkrét adatokat tartalmazó cikk cáfolata gyanánt el nem fogadhatjuk, mert személyeskedéssel a felhozott adatokat megcáfolni nem lehet. Egyebekben pedig a cikk szerzője reflektálni fog erre a nyilatkozatra.

— **(A bolgár fejedelem Magyarországon.)** Ferdinánd bolgár fejedelem udvari orvosa és titkára kíséretében Koritnica fürdőt meglátogatta. Ott a fürdőben időző Dobner Géza alezredes, kíséretében a fürdő közelében levő „Baba” nevű havasra kirándult. A fejedelem a fürdő gyönyörű fekvése és a felségnek szép vidék által el volt ragadtatva, amit több ízben kifejezésre is juttatott, másnap kíséretével Sturecen át Besztercebányára utazott. Még első nap ebéd alatt a fejedelem meghallotta Lakatos Sándor lévai cigányprimás muzsikáját, s annyira megtetszett neki, hogy este külön magához hívatta s szebbnél szebb nótákat huzatott magának. Különösen tetszettek neki a régi busongó magyar nóták, amely mellett a fejedelem óráig elmélázott s elragadtatva mondogatta, hogy csak nincs szebb a magyar zenénél. A primás mellett élvezettel halgatta a kis Lakatos Gyulanak játékát, akit egész maga mellé szólított. A banda természetesen kitett magáért s a fejedelem kérdésére büszkén vallották Léva városát hazájuknak. A mulatság végével a fejedelem megajándékozta őket s szívélyesen ígerte meg Lakatosnak, hogy a lévai banda muzsikájára mindig élvezettel fog visszagondolni.

A fejedelem jelenleg Pöstyénben időzik. Ottani levelezőnk írja, hogy a fürdőhelyen ritkán látni a fejedelemet, alig tesz ott sétákat. Töbnyire kocsin rándul ki. Délelőtt néha kétszer is a templomba megy, ahol isteni füstjelet után bőségesen osztogat pénzt a szegények között. Megérkezésének első napján háromszor is mondatott misét, egyet népeért, a másodikat családjának elhunyt tagjaiért, harmadikat pedig a családjáért. A fejedelem idejének többi részét a kurának szenteli, mivel erős eszűbántalmái vannak. A fejedelem a fürdőigazgató által neki felajánlott lakásban élkezik. Az állami ügyekkel a fejedelem éjjeli két óráig foglalkozik és ugyancsak dolgoztatja kíséretét, akik valóságos kabinetrodát alakítottak Pöstyénben. A fejedelemnek külön postai berendezése van a fürdőhelyen. Nappal néha vadászat is Erdődy gróf uradalmában. Amidőn az olasz követség titkára vendége volt, ebédet adott, amelyen Radics Sándor zenekara mulattatta a társaságot. Koburg Ferdinánd fejedelem e hó közepéig marad Pöstyénben.

— **(Dráma falun.)** Varga Juli 17 éves karakói leány szerelmi bánatában gyufaoidattal megmérgezte magát. Két hétig szenvedett a szerencsétlen leány, míg végre a halál megváltotta szenvedéseitől. Temeése vasnap ment végbe. Hír szerint Varga Juli azért lett öngyilkos, mert ugyanabba a legénybe lett szerelmes, kivel özv. édes nyja már évek óta benső viszonyt folytatott. Özv. Var-

gáné, leánya temetése után, felakasztotta magát, de idejekorán észrevették tettét, levágták a kötélről s így életben maradt.

— **(Kínai püspök magyar földön.)** Veszprémi tudósítónk írja: Érdekes vendége volt e héten városunknak. Vincent Epifan Carlassare, Hu pé (Kína) püspöke volt itt kísérvőjével, P. Angeli sz. f. r. atyával. A püspök Rómából jött, ahol az apostoli sírok kötelességszerű látogatását végezte s hazatérőben néhány magyar püspököt látogatott meg, hogy szegényes szemináriumának fenntartására némi jöszívű segélyadományt gyűjtsön. Carlassare püspök harmincegy esztendő óta terjeszti Kínában a keresztény vallás igéit. Újzenhét esztendő óta Kínában püspöki méltóságot visel. A híres misszionárius hatalmas megjelenésű ember, teljes férfiú erőben. Sötétbarna arcát hosszú, csaknem vállára omoló haj s dus körszakál övezi. Németül csak törve beszél, legszívesebben anyanyelvén, olaszul beszél. A kínai boxermozgalom minden veszedelmét végigszenvedte, de helyén hőiesen kitartott mindaddig, amíg a fölkelés véget nem ért és püspöki székét csak akkor hagyta el, hogy Európába utazzék, amikor a fenyegető veszedelem már jóformán megszűnt. Carlassare püspök sok érdekes dolgot mondott az ottani viszonyokról. Az ő egyházmegyéje 900.000 kmnyi területre terjed ki s a 18000 kath. híve 18 millió pogány közé van beékelve. Hívei nagyon szegények — papjai (köztük már 25 kínai benszületett) önfeláldozó apostoli missziót teljesítenek közöttük. A püspök Velencébe utazott.

— **(Babona és család.)** Nagyon epekedhetett Német Borfála nagymátfai eselődőny szíve választotta után kif azonban nem nagyon izgató a szerelmes leányzó tüzes pillantása, fajtámas sóhaja. Tette ő a szepét egész zavartalanul másoknak is. Mőfőlelt elkeseredétt emiatt Német. Borbála és hogy vigaszt találjon, javasasszonyhoz fordult. Márkus Mária nagymátfai asszony hajlandó volt a legény szívet a leány felé hajlítani, sőt a házasságot sem tartotta kizártnak, ha ő lép akcióba bübajos mesterhágyával. Ehhez azonban pénz kellett. A szerelmes Borbála pedig adta a pénzt: mindig többet kapott tőle a boszorkány, ki végre 62 koronát csalt ki a leánytól. Természetfelelti tudományának azonban még mindig nem mutatkozott eredménye. A javasasszony azonban nem igen szerette volna a jó fogást kisiklani kezei közül. Még száz koronát kért: a jó médiumtól. Azt mondván, hogy a pénzre azért van szüksége, mert munkájának elősegítésé céljából misét akar mondani a római pápával. Ahhoz pedig pénz kell. A leány megugva a zaklatást pánaszkodni kezdett ismerőseinek, míg végre a dolog a csendőrségnek is tudomására jutott. Azonnal vállaltára fogták a javasasszonyt, ki csalásait beismerte. A boszorkányt egyelőre a csendőrség vette pártfogásába.

— **(Nemesszivű főpap.)** Eger tudós érseke megvette Ecsédén a Richter-fele kastélyt 16.000 koronáért s azt iskolai célra átalakítva, Ecséd községnek ajándékozta. Ezzel a gazdag ajándékkal Ecséd község oly fényes iskolához jut, milyennel Heves vármegye kevés községe dicsekedhetik.

— **(Szerencsétlenül járt kis leány.)** Órhegy Eszter ipolyszakálói kis leánykát szülei nagyanyjához, öz. Góth Andrásné óvári lakónőhöz küldötték látogatásba. Tegnapelőtt a kis lányka nagyanyjával a város-ladányi határban levő szőlőbe akart menni, utközben a Percec patakon egy keskeny padlón mentek keresztül. A gyermek véletlenül eleresztette nagyanyja kezét s a patakba esett s egy pillanat alatt eltűnt a nagyanyja szeméi elől, ki jómagával is tehetetlen öregasszony. Már csak a holttestét tudták kifogni a szerencsétlen gyermeknek. A halóság megindította a vizgálatot.

— **(A kántorné a szony.)** Egy falusi kántor gonosz természetű oldalbordájával elment az odavetődött állatseregletet megnézni, ahol alig győzte az oroszán, tigris és más rettegett vadállatok ketreceiben az állatsereglet igazgatójának véghezvitt vakmerő mutatványait bámulni, melyek után sietett megjegyezni az igazgatót előlt, hogy: mégis nagy dolog lehet ezeket a fené vadakat így megszelídíteni.

— Ahogy vesszük — szól az igazgató. Különb az egészek a titka a szemekben rejlik; ha én ránézek a legvadabb állatra, az megszelídül.

— Ugyan kérem kedves igazgató ur, nem nézne rá egyszer az én — feleségemre?

— **(Anyagvizsgálók kongresszusa.)** Két szakosztályra különülten folytatta tanácskozásait ma délelőtt az anyagvizsgálók nemzetközi kongresszusa a József műegyetem termeiben. Az „A” szakosztály, mely a fémapanyagok vizsgálatát öleli fel, H. Le Chatelier párizsi egyetemi tanár elnöklelte alatt alakult meg. Az első előadást Mesnager tanár (Páris) tartotta a szilárd testek belső feszültségeinek méréséről és az eljárás alkalmazásáról. Utána Jüptner báró, a leobeni erdészeti akadémia tanára értekezett a szén alakjáról a vasban. Wahlberg Axel, a stockholmi műegyetem anyagvizsgáló intézetének igazgatója, a próbatessékkel végzett Brinell-féle átkísérletekről és a Brinell-féle golyópróbákról tartott

előadást, míg J. P. Castenhaire a gőszervezeti anyagok ellentállásáról és azok vizsgálati módszereiről értekezett.

A „B” szakosztály (építő és kötő anyagokról) ülését Berger Ferenc bécsi középítési igazgató nyitotta meg, s előadást tartottak: Gary Miksa a charlotenburgi anyagvizsgáló intézet főnöke, a cementvizsgálat jelenlegi állásáról Németországban. Mercier M. a cementek hajlításáról. Le Chatelier Henrik a cementeknek a tenger vizében való szétbomlásáról. Blount Bertram (London) a cementek térfogat-állandóságára vonatkozó kísérletekről és Beleluszky Miklós szentpétervári tanár a normál homok választásáról és a cementek hydromoduolusáról.

Délután a kongresszus tagjai megtekinték a közlekedési muzeumot és az eskütéri új hid építését. Este a Margitszigetre mennek.

— **(A fiatal asszony.)** Brassóból jelentik: Hornung Ferenc magánzó tavaly elvett egy Schmidt Frida nevű fiatal leányt. Az öreg ur az egész vagyona kezelését ne-jére bízta, ki a férje bizalmával csufol visszaélt. Takarékpénztári könyvből valami 40.000 koronát szedett ki lassankint. Mikor a férj ezt észrevette feljelentette a rendőrségnél, de az asszony eltűnt. A rendőrség nyomozza.

— **(Az Árpád vízrebocsájtása.)** Triesztben szerdán bocsájtják vízre az Árpád hadihajót. Erre az ünnepre, mint Triesztből jelentik, már gyülekeznek a vendégek. Tegnep érkezett meg Budapest főváros küldöttsége. Mára várják József királyi herceget és a feleséget. A VI. Károly, Peilán, Lantazie, Donau és Beitz hadihajók már Triesztben vannak és oda várják még a Szah hadihajót.

— **(Lázongó község.)** Nagybecskerek-i tudósítónk jelenti: Togyer torontálmegyei községben veszedelmes zavargás keletkezett. Több polgár értékeszetet tartott, amelynek végeztével berontottak a község házába és követelték, hogy a községi előljárókat csapják el a hivatalából. A bíró távozásra szólította föl az izgága embereket és e felszólításra az volt a felelet, hogy Gavosgyán Toma a botjával háromszor fejbe vágta a bírót. A község háza előtt eközben nagy esődület támadt. Az emberek késsel mentek egymásnak és az előfogatók, aki csendőrökért akart menni, leszúrták. Az előljáróság nagynehezen elmenekült. A löszolgabíró most állandó csendőri külföldi mentényt kért Togyérra.

— **(A somogyi ember és a német doktor.)** Volt a Bachuszárók között olyan is, aki Németországban végűtszött egy csomó iskolát, doktor is lett sok mindenféle tudományból, csak hogy annak maga tudta legkevesebb hasznát venni. Az ilyen azután nagyon beavult civilizátornak; el is hozták hozzájuk.

Somogyi megvét is megáldotta a fekete sárga goniviseles és egy ilyen doktortal, aki nagyon szeret fűvészní, bogarászni s e célból el-elrándult a halászköz csónakján a zalai oldalra is.

Egy alkalommal nagyon eluarta magát a csónakban s elkezdett a révészszel beszélgetni:

— Bácsi tudsz-e a geografia?
— Nem tom biz én, ki fia, mi fia.
— Szegény bácsi, ugy a magad életéből et fertály elvesztette. Tudsz talán Staatsocconomia?
— Nem tom biz én mi a
— Hát az ur tud-e uszni?

A német megütődött e kérdésen s szörnyen röstelte, hogy a magyar ember is tud olyasmit, amiből ő nem ért. Végre hosszas gondolkodás után beavallotta, hogy ő nem tud.

— No akkor csak fogózzék meg jól a ladikban, — mond a révész, — különben minden tudomány a dacára mindjárt elveszti az életéek mind a négy fertály részét.

— **(Halál játékból.)** Gyála községből jelentik lapunknak: Manity Misa és Nedelykov Milán jó barátok a napokban földet fuvaroztak a gyálai tiszai töltsékre. Amint a két kocsi egymás mellett haladt a magas töltsékre, miközben Nedelykov kocsija a társával összeakadt, amiert Manity Nedelykovra az ostarával reá lelyintett. Ebből a két ember közt szóváltás támadt, majd heves verekedés, miközben Nedelykov Milán egy ásóval úgy ütötte fejbe társát, hogy az ott a helyszínen kiszívenedett. Nedelykovot a törökkanizsai járásbírószág vizsgálóbírója letartoztatta.

— **(Rendőri hírek.)** — *Eletunt joghallgató.* — Ma reggel egy lövés zaja zavarta fel a Royal szálloda csendjét. A lövés a IV. emelet 400 számú szobájában dördült el. Feltörték az ajtót és állót mellett, az ágyon fekve találtak a kis szoba lakóját. Spiró Antal 22 éves joghallgató. A mentők hamarosan kivonultak a súlyosan megsebesült fiatalemberhez és sebet bekötözve a Rókus-kórházba szállították. Spiró Antal tegnep jött Óbecséről. 8 órákor bérelte ki a szobát és rögtön nyugalomra tért. A szobapincérnek meghagyta, hogy reggel ne háborgassák. 1/4 8 órákor azután melbe lölte magát. Levelet nem írt és így nem tudják, hogy miért akart meghalni.

— *Öngyilkossági kísérlet.* Kadét Sándorné, született Oláh Mária az István-tér egyik padján maró lugot ivott.

A Rókusba vitték. — Zilinger Alajos hivatalosolga a Győri utca 18 szám alatti lakásán az ablakára akasztotta magát. Még élve lemetszették és a Szent János kórházba vitték — Novák Mária könyvtőlőző az éjszaka a Mária-Terézia tér 18 szám alatti lakásán patkánymérget ivott. Súlyosan összeégett belső sebével ápolják a Rókus-kórházban.

Felhívjuk olvasóink figyelmét Hercege és Horvát Budapest, Kerepesi-ut 52. szám alatt Adria-szállóval szemben létező női-divat Áruházára.

MAGYARSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap este nyolc tizenkét oldal terjedelemben.

A *Magyarság* minden sorával a magyar nép politikájáért küzd.

Csak egy célt ismer: a magyar nép jólétét, mai nehéz sorsának megjavítását; egy gondolat vezérli, hogy a magyar nép véres verejtékét idegenek ne harácsolják el; az a törekvése, hogy a magyar nép legyen ur e hazában, amelyben minden porszem, a legutolsó göröngy is a nép áldozatra kész, fáradhatatlan munkásságának eredménye.

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:

Egy hónapra	—	—	1 kor.	—	fill.
Negyed évre	—	—	3	—	—
Fél	—	—	6	—	—
Egész	—	—	12	—	—

Vidéken, postai küldéssel:

Egy hónapra	—	—	1 kor.	20 fill.
Negyed évre	—	—	3	60
Fél	—	—	7	—
Egész	—	—	14	—

Egyes szám ára 4 fillér.

Kapható minden dohánytözsében.

Azon előfizetőinket, kiknek előfizetése lejárt arra kerjük, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy a lap szétküldésében fönnakadás ne történjék.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* **Endre és Johanna huszonötödészőr.** Az a hír, hogy Rakosi Jenő *Endre és Johanna* c. történeti szomorú játéka az e heti műsorral lemarad, nem felel meg a valóságoknak. A jubiléris előadás a kitűzött napon, f. hó 12-ikén csütörtökön a főszerepekben P. Márkus Emilia és Beregi Oszkárval megtartatik. *Lányoz Ilka* asszony a Nemzeti Színház művésznője, a nyári szünet után f. hó 13-án pénteken új. Dumas kedvelt vigjátékában, a *Demi-monde*-ban lép fel először D'Ange bárónő szerepében.

* **Magyar Színház.** A Caryl „Szerencsec-szallag” operette lesz a Leszkay igazgatósága alatt az első bemutató. A szinpad próbák már elkezdődtek. A női főszerepeket Basch Nelly és Ledofszky Gizella játsszák. Tegnep az „Angot asszony leányát” láttuk. A színház bizony még félig sem tett meg, pedig e bájos zenéjű vig opera a Szoyer Ilonka kedves játékaival és remek „staccató polka” betéjtével a színház egyik legjobb repertoire-darabja.

* **Filharmonikus hangversenyek.** Nemsokára egészen benne vagyunk a hangverseny-szezonban is. A filharmonikusok is készülődnek már a hangversenyekre, az első már október 23-án lesz. A nyolc hangverseny közül négyet karácsony előtt fognak megtartani.

TORVENYSZÉK.

§ **Az udvarnoki panama.** Kullik Pált és 68 udvarnoki gazdatársát Markó István jegyző és Kolár Mihály bíró nyilvános rágalmazás vétségével vádolta és a miatt vontta őket felelősségre a nyitrai kir. törvényszék. A vádlottak 189-ik évi február hóban a nyitramegyei alispánhoz beterjesztett írásbeli kérelmükben azt panaszolták az udvarnoki bíró és jegyző ellen, hogy a község érdekeit Csáky-szalma módjára kezelik, a községi potadót szabálytalanul és jogszertlenül vetik ki és hajtják be; a község által a királyi kincstártól kihazsonbérrel fogyaszt-

tási adokat a községi képviselőtestület megkérdezése és határozata nélkül önkényesen és a lakosok kárára osztják fel és hajtják be az adókötelezettekől a bíró és jegyző az adóhűeres gazdák közös vagyonának kezeléséről minden surgetés dacára számadást nem terjesztettek elő, holott a bíró a közvagyon a maga szükségletére fordította, ő és a jegyző még 1891-ik évben katonai elszállítások miatt külön-külön fel, s azokat a panasz beterjesztésének napjáig sőt mai napig sem adták át a szállásadóknak, a jegyző a községi irodába vezető ajtót az utcáról elzárta, de még a kapu is, és az ügyes bajos embereknek az épület hátsó részén lévő nyíláson kell közlekedniük a személgödör sarral, hol sötétben még a kutba is beleeshetnek. A Beauvany következtében megtartott közigazgatási vizsgálaton ezek a vádak nem nyilvánultak valóra, s úgy a megyei alispán, mint a fenytő bíróság is, hová a panaszok szintén járultak igazságszolgáltatás végett, a bíró és jegyző eljárását mindenben a legnagyobb rendben levőnek találták és az ügyet beszűntették. E helyzetben aztán a bíró s a jegyző nyilvános rágalommal vádolták az ellenük panaszt tevőket. A főtárgyalás folyamán azonban megváltozott a helyzet, mert a bíróság a jegyzőek ellen emelt vádakra elég bizonyítékot látott s így a vádlottakat fölmentette. Az ügynek még lesz folytatása, mert az alispán most még egyszer megvizsgálhatja a dolgok igazi állását.

§ Változás a budapesti kir. ügyészi karban.
Az igazságügyminiszter dr. Némessy János budapesti kir. ügyészt hasonló minőségben a füzkesfehérvári kir. ügyészséghez helyezte át. Ezzel egyidejűleg megemlítjük, hogy Etter Dezső kir. ügyész a budapesti kir. ügyészségtől szolgálatát a kir. főügyészségre lett berendelve. Dr. Böhm Alajos kir. ügyész pedig, aki egy év óta a kir. főügyészségre volt beosztva szolgálatát végett, visszahelyeztetett a budapesti kir. ügyészségre.

§ Pázmány Dénes sajtópöre a táblán. A keleti pályaudvar vendéglőse Stadler Károly ezelőtt 3 esztendővel egyik őszi reggelén arra ébredt, hogy irgalmatlanul lekritizálták a konyháját. Pázmány Dénes egy hosszú cikkben az állomás vendéglőket szapulva és Stadler Károlyról azt írta, hogy nála az embereket rendszeresen megmérgezik. A vendég csak abban válogathat, hogy grünpán vagy fuchsin által akar-e kimulni. Stadler, akinek üzleti reputációját ez a cikk mélyen sértette, rágalmazásért sajtópert indított Pázmány ellen.

A törvényszék előtt Pázmány kijelentette, hogy nem akart Stadler becsületében gázolni, cikkét a nagy közönség érdekében írta, azt hiszi, hogy nem lépte át a jogos kritika határát. Több tanu kihallgatása után a törvényszék Pázmányt felmentette. Panaszos az ítélet ellen a táblához felebezett, amelynek második büntető tanácsa, Istváffy Gyula bíró előadásában ma foglalkozott ezzel az ügyvel. A nyilvános főtárgyaláson Pázmány személyesen is megjelent ügyvédével dr. Ábrahám Dezsővel. Panaszos képviselőjében Lötvös Károly jelent meg, aki több új tanu beidézését indítványozta. A tábla az indítványt mellőzte.

KÖZGAZDASÁG.

A világ gabonatermése 1901-ben.

A kereskedelmi miniszter tegnap jelentést adott ki, mely a világ össztermését részletesen, csoportosítva és a szükségletekhez viszonyítva tünteti fel.

Első sorban Magyarország és Ausztria productiójával foglalkozik, melynek főbb adatai ezek:

Bevetett terület	1900-ban	1895-ben.
búza	5 877.378 kat. hold.	5 515.351 kat. hold
rozs	2 001.896 " "	1 840.975 " "
árpa	1 790.940 " "	1 787.292 " "
zab	1 738.227 " "	1 685.304 " "
kukorica	3 847.700 " "	3 769.000 " "

A folyó évi gabonatermés megközelítő eredménye:

	Bevetett terület kat. holdakban	Átlagos termés	Remélhető összes termés	1900-ik évi végleges termés
Búza	5 877.378	5.91	34 798.900	38 434.171
Rozs	2 001.896	5.75	11 566.600	11 128.120
Árpa	1 790.940	5.90	10 583.700	11 730.828
Zab	1 738.227	5.66	9 842.800	10 297.738

Szemben a múlt évvel tehát csupán a rozstermés volt kielégítő; ellenben a többi termények terméshezama kisebb volt és pedig:

búzából	3 645 000
árpából	1 147 000
zabból	465 000

métermázsával. A rozstermés mennyiségileg 428.000 métermázsával volt kedvezőbb.

Horvát- és Szlavországnak, amint azt a horvát mezőgazdasági statisztikai osztály kimutatja, a folyó évi termés a következő eredményeket tünteti fel:

	összes termés	métermázsa	különbözet
1901-ben	1900-ban		
2 811.000	3 003.146		-193.126
840.000	5 077		+259.223
569.000	31.924		- 82.924
717.000			
4 255.000	4 747.802		- 57.802

Magyarország és a társországok belföldi fogyasztása, beleértve a vetőmagot a havi szükségleteket megközelítőleg:

Búzából 26—28 millió, rozsból 8—10 millió, árpából 8—9 millió, zabból 8—9 millió, tengeriből 30—32 millió métermázsa.

A termelésfelesleg tehát következőleg alakulhat:

búzából	9	-12 millió métermázsa
rozsból	2	4 " "
árpából	2	3 " "
zabból	1	-12 " "
kukoricából	4	-5 " "

A világ termésének összefoglalása a következő képet nyújtja:

búzában 951,5—957,5 millió hektoliter, rozsban 493—494 millió hektoliter, árpában 312—313 millió hektoliter, zabban 967—971 millió hektoliter, kukoricában 728—734 millió hektoliter.

A múlt évi becslés volt:

búza	870—890 millió hektoliter
rozs	480—493 " "
árpa	308—320 " "
zab	1 085—1 100 " "
kukorica	979—992 " "

Termett tehát több vagy kevesebb mint tavaly:

	búza	rozs	árpa	zab	kukorica
Európában	6,5	+4	-5	-99	+17
Tengerentúl	+81,5	+2	+7	-26	-271

A múlt évi termésből rendelkezésre állott a kereskedelmi raktárakban

	1901-ben	1900-ban
búza	76—87	70—80
rozs	20—26	29—32
árpa	13—16	8—10
zab	53—56	41—54
kukorica	44—54	28—35
összesen	199—239	176—211
átlag	217,5	193,5

A folyó évre nézve a valószínű fogyasztási szükséglet — tekintve azt, hogy a termés jóval kisebb az előző évinél — legfeljebb a következő mennyiségre becsülhető:

	1901-ben	1900-ban
búza	955—989 millió hektoliter	926—953
rozs	524—545 " "	520—540
árpa	326—344 " "	327—346
zab	1 023—1 052 " "	1 101—1 143
kukorica	897—930 " "	681—1 005
együtt	3 725—3 860 millió hektoliter	3 855—3 984

A nemzetközi gabonapiacról.

(H.) A világpiacra a tulajdonképeni gabonakereskedelem szeptember hónapban kezdődik. Ezen időponton már a különböző államok termései eredménye a cséplések folytán megvan állapítva, a „rég” és „új” áru közti értékkülönbség eltűnik, vagy csupán lokális jelentőségűvé zsugorodik. Az új áru képezi tehát az adásvetev tárgyat és az eziránti érdeklődés szabályozza az arakat. Összevetve a különböző termelő és fogyasztó államok piacait, kétségtelenül Amerika viszi a vezérszerepet és a newyorki, valamint a chicagói tőzsdék áralakulásai tekintendők az általános helyzet utmutatóinak. Amerika nagy búzatermése lehetővé teszi, hogy az import államok szükségleteiket könnyen, minden megrázkódattal nélkül fedeztessék, ami természetesen kizárja azt, hogy rohamos s jelentékeny áremelkedést idéznének elő ezen fedezésekkel.

Az amerikai piacra hozott áru elhelyezést így nagy részben Európában nyer, de a hozatalok olyan nagyok ott, hogy lényeges kivétel mellett is kellő mennyiség jut a belföldi szükségletekre is. Az a körülmény, hogy Nyugateurópa az importszükségletét Amerika nyhá irányzata mellett nyugodtan és kellő mennyiségben fedezheti, magával hozza azt, hogy itt a tendencia nyomott marad és magán hordja azt a jelleget, hogy az áralakulás a jövőre nézve kedvezőbb nem igen lehet.

Berlin ennek hatása alatt nem igen veszi tekintetbe Poroszország nagyon rossz termését és mivel ott a különböző finánciális bukások amúgy is egy bizonyos mérvű gazdasági pangást vontak maguk után, számítani kell arra, hogy a

berlini tőzsdén áremelkedés nem igen várható. Páris — a leghevesebb tőzsdék egyike — előjár rendszeren az izgatottabb változásoknál, de most ott is csendes minden. Franciaország termése silány bár, de az áralakulás az ausztriai iránytól nem tér el. Valószínű London és Liverpool is hasonló esoda tehát, ha mi szintén ezen irányzat hatása alatt nővünk és szenvedünk. Mi nem vagyunk képesek egyedül irányt teremteni, noha gyenge a termésünk, de ijesztő módon gyapapszik a szerb behozatalok mennyiségének az ausztriai malmok nagy konkurenciája a tőzsdéinkre a külföldön nagyon is hátrányosan hat, sines kizárva tehát az áremelkedés a legközelebbi időben nem fog bekövetkezni.

Oszták-Magyar Bank Bácsból telegrafá já
Az Osztrák Magyar Bank állása 1901 szept. 7-én: Bankjegyforgalom 1.430,726 000 K. (+ 255 000 K.) Ércéskészlet 1.343,510 000 K. (+ 11,538.000 K.) Váltóárca 345,398 000 K. (-5,869.000 K.) Lombardkészlet 58,543 000 K. (+1,529.000 K.) Adómentes bankjegy ártalék 188,733 000 K. (+24,545.000 K. Korona.)

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabonátőzsdé.

A nagy eladások további árhányatlást idéztek elő; a kínálat sürgető módon lép fel és a kereslet ezzel szemben posícióját a lehetőség kihasználja. Elkelt 28000 mm. 5 fillérrel olcsóbb áron.

A határidőpiac hanyatló irányt követett, kivéve a zabot, mely cikk állandóan szilárd marad.

Délben zárul:

Búza októberi	7.81/82.
apríli	8.26/27.
rozs októberi	3.67/68.
zab	6.51/52.
tengeri szeptember	5.08/09.
májusra	5.10/11.

Búza elkelt:

Búza Tiszavidéki 150 mm. 80 k. 8.15 korona, 100 mm. 8.07 k. 8.00 korona, 100 mm. 7.97 k. 8.00 korona, 100 mm. 7.96 k. 8.07 $\frac{1}{2}$ korona, 600 mm. 7.95 k. 8.15 korona, 200 mm. 7.95 k. 8.05 korona, 600 mm. 7.92 k. 8.12 korona, 100 mm. 7.9 k. 8.00 korona, 100 mm. 7.9 k. 8.07 korona, 150 mm. 7.9 k. 100 mm. 7.85 k. 8.02 korona, 100 mm. 7.9 k. 200 mm. 7.8 k. 100 mm. 7.9 k. 100 mm. 7.9 k. 8.00 korona, három hónapra.

Fehérmegyei 1200 mm. 7.9 k. 7.20 $\frac{1}{2}$ korona, három hónapra.

Kalocsai 2700 mm. 7.7 k. 7.87 $\frac{1}{2}$ korona, három hónapra.

Pestmegyevidéki 100 mm. 7.95 k. 8.05 korona, 800 mm. 7.8 k. 500 mm. 7.73 k. 7.95korona, 1800 mm. 7.7 k. 7.85 korona, 1600 mm. 7.65 k. 7.80 korona, 60 mm. 7.6 k. 100 mm. 7.7 k. 7.75 korona, 100 mm. 7.6 k. 7.27 $\frac{1}{2}$ korona, három hónapra.

Bács-Almási 2100 mm. 7.57 k. 7.45 korona, három hónapra.

Pancsovai 480 mm. 7.4 k. 200 mm. 7.45 k. 37 $\frac{1}{2}$ k. korona, három hónapra.

Ó-Búza Raktárúru 1700 mm. 7.55 k. 7.90 korona három hónapra.

Rozs 300 mm 6.70 korona, készpénzfizetés mellett, három hónapra.

Árpa 100 mm. 5.95 korona, 400 mm. 5.60 korona, 100 mm. 5.75 korona, készpénzfizetés mellett, három hónapra.

Zab 200 mm. 6.85 korona, 100 mm. 6.77 korona, 100 mm. 6.60 korona, 180 mm. 6.60 korona készpénzfizetés mellett, mind három hónapra.

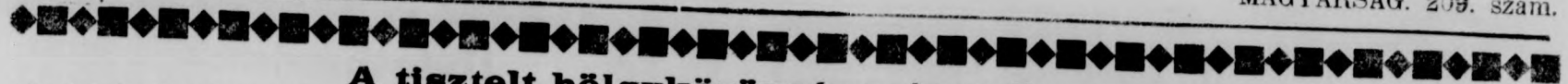
Értéktőzsdé.

Az előtőzsdé meglehetősen tartott irányzattal nyílt meg, később azonban az áru kérdés elnapolása hírére, az összes nemzetközi értékek gyengültek és 3—5 koronával estek. — A forgalom azonban mérsékelt maradt.

A ma végbement medio prolongáció gyors, sima és olcsó elintézést nyert.

Megnyitáskor jegyznek:

Osztrák hitelrészvény	—	626.70	—
Magyar hitelrészvény	—	634.	—
Korona járadék	—	92.65	—
Jezálczy hitelbank	—	435.	—
Rimamurányi	—	430.	—
Leszámítolóbank	—	414.	—
Államvasut	—	621.	—
Déli vasut	—	85.	—
Városi villamos	—	281.	—
Közuti villamos	—	564.	—



A tisztelt hölgyközönség szives figyelmébe
ajánljuk óriási áruházunkat, melyben most bámulatos olcsó árakért kaphatók a legújabb divatu **női ruhák** és felöltők.

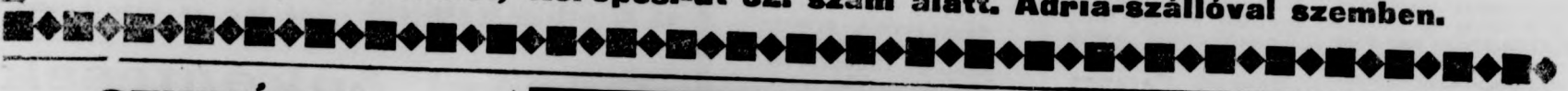
Elegáns bálruha	10-15 frtg	Elegáns utcai szövet ruhák	10 frttól felj.	Ugyanaz dus aranydíszszel	5-50 forint
Francia selyem batisztruha	8-12 .	Elegáns női paletot	12-16 frtig	Serpentin-aljak szövetből	3-50 frt. felj.
Elegáns selyem moiré ruha arany díszszel	25-30 .	Serpenti köpeny	14 frt	Selyem-aljak	7 frt és felj.
Alkalmi pongis ruha	15-20 .	Porköpeny finom liszterből	4-50 frt	Dupla széles ruhakelmék méterenkint	25 krtól feljebb
Valódi angol szövet ruha	15-30 .	Tiszta selyem blous remek színek	4-50 frt	Francia batisztok 30, 45, 60 kr., a legújabb színekben	
				Gyászruhakelmék dupla széles 35, 45, 60, 75 kr és 1 frt	

Nagyban és kicsinyben.

Gyászruhák 4 óra alatt készíttetnek.

Herczeg és Horvát

Budapest, VII. kerület, Kerepesi-ut 52. szám alatt. Adria-szállóval szemben.



SZINHÁZAK.

Szerda, 1901. szeptember 11.

NEMZETI SZINHÁZ.

A becsületbíró.
Kezdete fél 8 órakor.

NEPSZINHÁZ.

Mullók a hó alatt.
Kezdete fél 8 órakor.

MAGYAR SZINHÁZ.

A denevér.
Kezdete fél 8 órakor.

VIGSZINHÁZ.

Az édes otthon.
Kezdete fél 8 órakor.

Fővárosi nyári Színház.

Igmándi kisap.
Kezdete fél 8 órakor.

Uránia-Színház.

Monte Carlo és Riviera.
Este fél 8 órakor.

Látszerészai és fényképező cikkek

HATSOHEK MIKSA (ki 47 évig volt a Váci-utóban) most IV. ker., Eskü-ut 8. sz. a. Csehid-paletába, a Belvárosi kávéház mellé tette át üzlethelyiségét. Szemüveg v. orrszorító 1 frttól; ugyanazek jegeből 5 frttól feljebb, kitüntetett látszó 4 frttól feljebb. Műszerek nagy választékban. Fényképező-gépek 75 kr., illetőleg 3 frttól feljebb. Fényképek főleg jelmezképek és arcképek.

Első budapesti kávémagazin szétküldési osztálya.

KÁVÉ

tartós vászon-zsacskóban

4 és fél kiló Cuba kávé frt 7.50
4 és fél kiló Gyöngy kávé frt 7.50

Belák István

BUDAPEST,

VII., Rottenbiller-utca 4. sz. alatt.

Első hazai zongora gyár HEVESI BALÁZS UTÓDA HARKAI M.

zongora gyáros,

Állami iskolák szállítója, ajánlja saját készítményű zongoráit, mely versenyen bármely külföldi zongorákkal. Budapest, Deák-tér 6. (Anker udvar.) Alapítva 1800-ban. Milleniumi nagy éremmel, kitüntető jó és szép munka, haladás és islés versenyképességért, 1893. Ipar-egyesületi elnökéremmel kitüntetve. Előrejeltek minden szakmába vágó javítást, hangolást és levágást.

Legjobb árban veszem a forgami és régi bélyegeket minden mennyiségben veszek, csorókat, és adók.

Prückler J. O.
BUDAPEST,

IV., Koronaherceg-utca 3. sz.



Íróasztalok

mindenféle kivitelben és formában
könyvszekrények
legolcsóbb áron kaphatók

Dudik Jánosnál

BUDAPEST,

VII. ker., Rózsa-utca 34. szám alatt.
Arjegy 10 fillér beküldése ellenében küldetnek.

BUTOR

kézpénzért vagy részletfizetésre legolcsóbban

Fuchs Bódognál

Budapest, József-körút 26. sz.
Képes arjegy 10 fillér beküldése ellenében

Szabadalmazott

Sport-fényezés.

Minden lehető színű fényezést, mint pl. sárga, barna, bordeaux, vörös és legújabb fekete fekete fényezést gyártok. Színes fényezésaim használatánál ugyanazon eljárás szükséges, mint a fekete fényezésnél, a dobozba egy csöp víz öntendő, kis tiszta kefével a cipő bekenendő és egy másik tiszta kefével kifényesítendő. Ennek megtörténte után a cipők utjának megfelelnek. Világos fényezésaim nyers bőröknél is használhatók és pedig mindig csak ugyanazon eljárás, mint a fekete fényezésnél.

LUSTIG MIKSA

sportfényezés minden színben
Gyár és raktár: Gyár-utca 43.

Sanid labdasok

befecskendezés nélkül

A legmakacsabb heveny és újult folyásoknál legbiztosabb gyógyszer

férfiaknál és nőknél

egyaránt biztos szer. — Egy üveg 100 labdasos tartalommal és használati utasítással 6 korona. — Vidékre 6 korona beküldés mellett bérmentve vagy utánvéttel.

Kapható a

„Magyar király” gyógyszerárban

Budapesten, Marokkói-utca 2.



Halhólyag és gummi, elismert legjobb francia gyártmány, eredeti párisi csomagolásban, tucatanként: 2, 4, 6, 8, 10, 12, 16 korona. Capot americans (rövid): 6, 8, 10 korona. Párisi hölgy óv-szilvaoskák 4, 6, 8, 10, 12 korona. Női óvszerek, (Pely Porus), Pessarilum oclusivum, Menzinga tanár szerint: 5 korona, bevezető hozzá: 3 korona. Diana-öv (havi kötszer) darabonként: 11 korona. Dusan felszerelt raktár: irrigatorok, bidék, mindenféle suspensoriumok, valamint a betegápoláshoz szükséges összes cikkek férfiak és nők részére.

Meg nem felelőtt készséggel kicserélem. — 10 kor. rendelésnél bérmentve, 20 kor. rendelésnél 20% engedmény és bérmentve.
Szolid kiszolgálás! Olcsó árak!
Kimerítő arjegykezeteket, zárt borítékban, titoktartás mellett, díjtalanul küld szét:
KELETI J. orvos-sebész mű- és kötszer-gyár
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17. sz.
Alapítva 1878-ban.
Tisztelettel keretik a címre jól ügyelni!

Kimoshatlan Ruhajelző-Ténta

fehérneműek jelzésére, kapható

TINTNER J. E.

bélyegző-gyáros és vésnök-üzletében.

BUDAPEST,

IV. kerület, Kigyo-tér 5. szám a.

Próbaszerencsel

Két krajcáros levelezőlapon tett megrendelés elegendő, hogy meggyőződést szerezzem cipőim jószágáról, mely ha nem felel meg, a pénzt haldéktalanul visszaadom. Minden cipőért egy évi jótállást vállalok, ha az általam föltalált „Guxi” ke-nőcsel me-lyet ingyen adok, beko-



ni. Mértéknek elegendő egy papírlapon barisnyában a lábalt rajza. Kérje képes arjegykezem ingyen.

Férfi simavixcipő	8.-	Női zergebőr cugos	8.-
Férfi elegáns vix fűzős	3.50	vagy fűzős	2.-
Sárga bagaria fűzős	3.50	Angol box-calw bőr	
Box-calw-bőr v. sza-		vagy szalonlakk fu-	
lonlakk, eleg., fűzős 4.-		zós vagy gombos	3.50

Agulár Dávid fia

Budapest, Deák-tér 6. Király-utca sarok.



Czimbalmaim,

melyek az illetékes zene-kapcsolatok által minden tekintetben a legkitűnőbbeknek vannak elismerve és így a hazai és külföldi kiállításokon az első díjak nyerték, 75 főtől különböző árban kaphatók. Mint-hogy ez idő szerint a czimbalomnak pedálján és belső szerkezetén utóér-heletlen találmányom van, így javításokat és átalaki-tásokat is elfogadok, a hang javításért és tartós-ságért kezesességet vállalok.

Habits Antal

hangszerkészítő mester.
Budapest VII. kerület,
Erzsébet körút 42. sz.
és Vörösmarty-utca
16. szám.

Árjegyzéket bérmentve küld.

Székel János

uri- és női cipész
Budapest,
Váci-utca 63. sz. a.
ezelőtt

Egyetem-utca 11. sz.
Készít mérték szerint a legegánsabb férfi-, női- és gyermek-cipőket, angol és francia minta szerint, ugyancsak orth. munká- kat valamint javításokat.

Csülárok

égszesz- és villamvilági- tásra egy jelentékeny gyá- ri raktár átvétele követ- ezteben mélyen leszállí- tott árakon eladók.

Faragó Ferencz
Andrássy-ut 46., Gyár- tca sarok Ugyanott sze- relések is olcsón fogad- tatnak el.

BUTOROK

aj, valamint csak kevésbé használtak, képek, varró- gépek, perzsaszőnyegek, fehér gyermek polya- szekrény, órák, lámpák stb. csodálatosan olcsón vásárolhatók Budapesten, VI., Gyár-utca 2. a Vakok intézetével szemben.

Magyarország
leghírnevesebb
ásvány-gyógyfor-
rásai a

Bikszádi

gyógyít mint a
drága Selters. A

Sztojka

azonos a karls-
badival.
Bérlők: Almer
Lajos és Károly,
Nagybánya.

Vegyszerek, gyógy-
erek, kötszetek, pi-
pere- és illatszerek,
újáltható legjobb bevá-
sárlási forrása

KARTSCHMAROFF 'A'

szerecsen drogeria
BUDAPEST,
VII., Kerepesi-ut 33. sz.



Használat előtt.

Használat után.

Millió hölgy használja a

„FEEOLIN“-t.

Kérdezze csak háziorvosát, hogy a „FEEOLIN“ nem-e a legjobb kozmetikai szer a keznek, a hajnak és fogaknak! A leglátványosabb arc és a legcsinosabb kezek előkelő, üde, finom- szagú és alakot nyújtó „Feeolin“ hasz- nálata által. A „Feeolin“ 42 legneme- sebb és legfrissebb növényből elő- állított szappan. Jótállunk továbbá, hogy az arc redői és ráncai, bőralkái, (mitesser) és arcpörselemek (wimmerli) stb. a „Feeolin“ használata által nyomtalanul eltűnnek. A „Feeolin“ legjobb hajszívó — hajpórázó — és hajszépítő — megakadályozza a hajhullást, a megkopaszodást és a fejbetegségektől megóvja. A „Feeolin“ egyben a legtermészetesebb és leg- jobb fogtisztosító. Aki a „Feeolin“-t 21 andóan szappan helyett használja, fiatal és szép marad. Kötelezzük ma- gunkat a pénzazonnali visszatérítésre. Ha a „Feeolin“ használata nem sikerül. Egy darab ára 1 kor., 3 darab 2.60 kor., 6 darab 4 kor., 12 darab 7 kor. Egy darab utáni porto 20 fillér, 8 darabon fölül 60 fillér. Utánvétel 60 fillérrel több. Megrendelhető FEELIN V. Jókai- tériában Bécs, VII., Mariahilferstr. 33.

Jöjjenek hozzám,

ha elegáns és tartós cipőket akar- nak vásárolni. Kizárólag saját gyártmányomat tartom, melyek tartósságáért jótállással szavatol- lok. Óriási választék, bámulatos olcsó árak mellett. Vidéki rendeléseket jobban esz- közlök, mintha az ille- tő személyesen vá- lasztotta volna.



Nem tet- szőléskész- séggel kísérlek vagy a pénzt visszaadom.

- Férfi vikszos cipő, egy darabból, erős talp 3.-
- Férfi vikszos betétes cipő, elegáns kivitel 3.20
- Férfi vikszos előlűzős cipő, gavallér forma 4.-
- Divatós barna vagy sárga bagaria, előlkápcos 4.-
- Szalonlak, keztyűbőrzsár, fűzős vagy cugós 4.-
- Box Calf, borjúbőr fűzős cipő 4.-
- Legújabb fekete vagy sárga kerékpárcipő 2.60
- Női finom zergebőr, cugós, 16 cm. magas szár 3.-
- Női finom zergebőr, fűzős cipő 3.30
- Szalonlak, fűzős vagy cugós 3.50
- Divatós barna vagy sárga fűzős cipő 3.40
- Fekete vagy barna zerge félcipő 2.20
- Több száz divatos ábrakkal ellátott árjegyzékem, mér- tékveési utasítással együtt ingyen és bérmentve. Mindennemű finom fekete és sárga kenőcsök.

Agulár Ede

Kerepesi-ut 22.

Az Uránia-Színházzal szemben.

Minden gondot és fáradságot

megtakarítanak a t. butorvevők, ha egy- szerűen a régi, elismert hírnevű

Sárkány és Schütz

butoroéghez,

Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 12. szám alatt
a New-York kávéházzal szemben

fordulnak, a hol is mindenkor dusan fel- szerelt raktára található a minden faj- tája masszív kivitelű butoroknak a legju- tányosabb árakon irásbéli jótállás mel- lett.

Személyes meggyőződésre kéri fel a t. butorvásárló közönséget

Sárkány és Schütz

butoroég, kárpitosok és díszítők
Budapest, VII., Erzsébet-körút 12. sz.
a New-York kávéházzal szemben.

Üzletágaink :

- 1. Egyenruhák.
- 2. Magyar díszruhák.
- 3. Libériák.
- 4. Polgári ruhák.
- 5. Fehéneműek.
- 6. Vivőszerek.
- 7. Párbauszerek.
- 8. Fegyverek és forgópisz- tolyok.
- 9. Kardok és sarkantyuk.
- 10. Erdemjelek és szalagok.
- 11. Utazó-bőröndök.
- 12. Bőrneműek.
- 13. Arany- és ezüst-hímzé- sek.
- 14. Zászlók.
- 15. Bőrtárcák és pénztárcák.
- 16. Zsebkések.
- 17. Lovagló ostorok, vessz- zők.
- 18. Lovagló botok.
- 19. Evőeszközök.
- 20. Ing- és kéze lö-gombok stb.

Egyévi önkéntesek

egyenruhákat és felszerelések legegánsabban és olcsóbban mint bárhol beszerezhetik

TILLER MÓR ÉS TÁRSA

cs. és. kir. udvari szállítóknál,

Ő Felsége legmagasabb elismerése,

Magyarország első egyenruha-készítő intézete

Budapesten, IV., Váci-utca 35., Esku-ut 3. sz. sarok ház [saját palota]

Kereskedőknek és szabóknak nagy árendmény.

Árjegyzéket ingyen küld a cég

GUMMI

és hálhólyag különlegességek, — valódi francia és angol gyártmány, teljesen biztos és ártalmatlan Roule 1, 2, 3, 4, 5, 6 frt. tucatja. Hal- hólyag 2, 3, 4, 5, 6 frt. tucatja. Copotte ameri- cans 2, 3, 4, 5, 6 frt. tucatja. Pessarium oculisum 50 kr, 3 frt 50 kr darabja.

Magyar orvosi Műszertárban
Budapest, Kerepesi-ut 32. sz. a Rokus-kör házzal szemben.

Árjegyzék ingyen, zárt borítékban.
10 főtnyi megrendelésnél 20% engedmény.

Iszákosság!!!

Ezen ocsmány bűn leggyorsabban és leg- biztosabban — az Angyal gyógyszer-tárban — orvosi rendelvény szerint készült „ANTI- KOKOL“ által gyógyítható még oly esetekben is, a hol minden más szer hasztalan volt. Egy adag 5 korona; dupla adag — régi bajnál — 8 koronáért, az összeg előleges beutódése ellen költ- ségmentesen küldetik

Huszár Adolf

„Angyal“ Gyógyszer-tárából Újpest, Tem- plon-tér 1/M.

Plutó gyorsfőző

legújabb találmány, melyvel sok spirituszt meg- takarítunk, valamint olcsósága miatt igen célszerű.

Egy darab egy korona.

Kapható:

HENNEL J. M.

lakatos mesternél

Budapest, VI., O-utca 18. szám alatt.
Viszont elárusítóknak árendmény.

Olcsó butor-eladás.

3 szekrény, 2 ajtó, fényezett	30 frt	1 ebédlőszék, 6-német-stil	3.50 frt
2 ágy, fényezett	22 frt	1 íróasztal, 3 fiókos	16 frt
1 éjjeli szekrény, fényezett	8 frt	1 hálószoba, matt, diófa	100 frt
1 mosdó, 2 ajtó, fényezett	14 frt	1 hálószoba, faragott	130 frt
3 szekrény, 2 ajtó, diófa, matt	30 frt	1 garnitúra crépe- vagy bourette-behuzat	55 frt
2 ágy, magas, diófa, matt	28 frt	1 garnitúra selyem-behuzat	30 frt
1 éjjeli szekrény, diófa, márvánnyal	8 frt	1 garnitúra piüss-behuzat	50 frt
1 kredenc, 4 ajtó, fülkés, faragott, márv.	48 frt	1 szalon-asztal	10 frt
1 diván, magas támla szőnyeggel	40 frt	1 konzol márvánnyal és tükör	26 frt
1 ebédlő-asztal, diófa, matt	12 frt		

Nagy választék egyszerű, valamint a legdíszesebb kivitelű butorokban.

DÓSA KÁLMÁN

fővárosi asztalos és kárpitos butortelepé
Budapest, Erzsébet-tér 18., Sas-utca sarok, I. emelet.
Árjegyzék kérésre ingyen és bérmentve.